

สรุปข่าวประจำวันที่ ๒๖ ธ.ค. ๖๖

สื่อสิ่งพิมพ์

- คอลัมน์จับกระแส ภูมิภาค เปิดป้ายชุมชนคาร์บอนเครดิต (มติชน ๒๗ ธ.ค. ๖๖ หน้า ๗)

สื่อออนไลน์

- สจป.๓ (ลำปาง) ร่วมพิธีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๗ (สยามรัฐ ๒๕ ธ.ค. ๖๖)

<https://siamrath.co.th/n/502621>

- นอภ.หาดสำราญ สนธิกำลัง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ บุกรุกจับขบวนการนายทุนใหญ่บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ (บ้านเมือง ๒๕ ธ.ค. ๖๖) www.banmuang.co.th/news/region/361274

- “แม่แจ่มแซนด์บ็อกซ์” แก๊วไฟ-ฝุ่นควัน (ไทยพีบีเอส ๒๕ ธ.ค. ๖๖) www.thaipbs.or.th/news/content/335285

● เปิดป้ายชุมชนคาร์บอนเครดิต

พะเยา - นายธวัช จรัสวรภัทร นายอำเภอ เชียงคำ เดินทางมาเป็นประธานในการเปิดป้าย “ชุมชนคาร์บอนเครดิต ป่าชุมชนบ้านแม่” ภายในพื้นที่บ้านแม่ หมู่ 10 ต.เวียง อ.เชียงคำ จ.พะเยา โดยมีนายทอน ใจดี ประธานเครือข่ายป่าชุมชน จ.พะเยา พร้อมทั้งหัวหน้าส่วนราชการ และชาวบ้าน ต.เวียง ร่วมให้การต้อนรับและเปิดป้าย นอกจากนี้ยังมีการเชิดชูเกียรตินายทอน หลังได้รับรางวัลเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มบ้าน หรือ ทสม. จากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

สจป.3 (ลำปาง) ร่วมพิธีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ 2567

โพสต์ แชร์ Share

© 25 ธันวาคม 2566 17:40 น. สยามรัฐออนไลน์ ข่าวทั่วไป

วันที่ 25 ธ.ค. 2566 เวลา 06.00 น. นายสัญญา แก้วธรรมานุกุล รักษาราชการแทน ผอ.สจป.ที่ 3 (ลำปาง) นำคณะผู้บริหารในสังกัดฯ เข้าร่วมพิธีทำบุญตักบาตร เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2567 เพื่อเป็นสิริมงคลแก่หน่วยงานข้าราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่ และเป็นการสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของหน่วยงานที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา โดยมี นายบรรณรักษ์ เสริมทอง รองอธิบดีกรมป่าไม้ เป็นประธานในพิธี ณ บริเวณหน้าอาคารเทียมมคมกฤต กรมป่าไม้

← โฆษณาโดย Google
หยุดแสดงโฆษณานี้ ทำไม่จึงแสดงโฆษณานี้ 0

บ้านเมือง

เข้มข้น ครบเครื่อง เรื่องข่าว

นอก.หาดสำราญ สนธิกำลัง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ บุกรับขบวนการนายทุนใหญ่บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ

วันจันทร์ ที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2566, 16.05 น.

เมื่อวันที่ 25 ธ.ค.66 ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าท่าโตะแซะ หมู่ 5 บ้านนาควน ต.ตะเสะ อ.หาดสำราญ จ.ตรัง นายอร่าม ญาณแก้ว นายอำเภอหาดสำราญ ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ประกอบด้วย ปลัดอำเภอฯ , สมาชิก อส.กองร้อย อส.อ.หาดสำราญที่ 12 เจ้าพนักงานป่าไม้และเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.หาดสำราญ รวม 15 นาย สนธิกำลังกันออกตรวจสอบ กรณีได้รับแจ้งว่ามีการบุกรุกก่อสร้าง แผ้วถางและทำลายให้เสื่อมเสียสภาพป่า ซึ่งเป็นความผิดตาม พรบ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 และพรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507

ขณะปฏิบัติหน้าที่สามารถ ตรวจยึด 1.รถแบคโฮ ยี่ห้อโคมัตสึ (KOMATSU C-120) สีเหลือง จำนวน 1 คัน ซึ่งคนขับได้ถอดหม้อเบตเตอร์รี่ไปด้วยพร้อมทั้งล้อคกุญแจห้องเก็บเบตเตอร์รี่ 2.ตรวจยึดพื้นที่ป่าที่ถูกกันสร้าง แผ้วถาง เป็นบริเวณกว้างจำนวนหลายไร่ (อยู่ระหว่างตรวจสอบอย่างละเอียด) 3.ตรวจยึดไม้หวงห้าม จำนวนหลายรายการ อาทิ ไม้แดง ไม้กอ ก่อนตรวจยึดของกลางไว้เป็นหลักฐาน และนำส่ง ร.ต.อ.ธีระพัฒน์ เจริญฤทธิ์ รอง สว.(สอบสวน) สภ.หาดสำราญ จ.ตรัง เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย โดยในที่เกิดเหตุไม่พบตัวผู้กระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตาม คาดว่าหลบหนี ขณะที่กำลังเจ้าหน้าที่เข้าปิดล้อมพื้นที่

ต่อมาวันที่ 23 ธ.ค.66 นายอำเภอหาดสำราญ ยังได้สนธิกำลังนำเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ปลัดอำเภอ สมาชิก อส.กองร้อย อส.อ.หาดสำราญที่ 12 เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวม 23 นาย

ออกตรวจสอบพื้นที่กระทำผิดเพิ่มเติมอีกครั้ง และร่วมกันเคลื่อนย้ายรถแบคโฮของกลาง ออกจากที่เกิดเหตุ นำส่งพนักงานสอบสวน สภ.หาดสำราญ เพื่อตรวจสอบพร้อมลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน ก่อนจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้นำรถแบคโฮของกลางไปเก็บรักษาตามกฎหมาย ณ หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ตง.3 (ย่านตาขาว-ปะเหลียน) หมู่ที่ 9 ต.ทุ่งค่าย อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง

และล่าสุดวันที่ 24 ธ.ค.66 ผู้สื่อข่าวได้เดินทางไปป่าสงวนแห่งชาติ หรือป่าท่าโต๊ะแซะ) พบโดยสภาพว่ามี นายทุนได้บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติจำนวนหลายแปลง โดยจะให้วิธีการนำยางพาราปลูกแซมแนวป่าสงวน ก่อนที่จะมีการตัดโค่นต้นยางพาราและใช้รถแบคโฮ ในการบุกรุกป่าด้วยการทำคันทัวร์ หรือการตัดแนวเนิน เขาเป็นแบบขั้นบันไดและจะตัดไม้ป่าหวงห้ามที่มีอายุกว่า 100 ปี และพบว่ามีท่อนซุงที่รอการขนย้าย 8 ท่อน ขนาดความยาวตั้งแต่ 10-12 เมตร และยังพบท่อนซุงอีกยัดค้างอยู่บนเนินเขาอีกหลายสิบต้น และจากการขั้บรกรอบๆ พื้นที่หมู่ที่ 5 ต.ตะเสะ พบมีการบุกรุกที่ป่าสงวนลักษณะดังกล่าวอีกหลายแปลง

ทั้งนี้อยู่ระหว่างการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ซึ่งคาดว่าจะมีการทำเป็นกระบวนการทั้งผู้รับเหมาซื้อไม้ ยางพารา ผู้รับเหมาในการนำรถแบคโฮเข้าบุกรุกที่ป่าสงวนฯ และคนดูต้นทางในการกระทำการในครั้งนี้ และก่อนที่ผู้สื่อข่าวพร้อมด้วยนายอำเภอและเจ้าหน้าที่ป่าไม้เดินออกมาจากป่าก่อนถึงถนน พบหัวคิป์ไม้ ขนาดใหญ่ที่นำมาแอบไว้เพื่อที่จะใช้คิป์ไม้ขึ้นรถบรรทุกเพื่อการขนย้าย เพื่อเอาผิดกับผู้ที่กระทำการบุกรุก ผืนป่าสงวนแห่งชาติ

นายอร่าม ญาณแก้ว นายอำเภอหาดสำราญ กล่าวว่าจากการตรวจสอบแผนที่ ก็พบว่าเป็นการบุกรุกป่า สงวนแห่งชาติ (ป่าท่าโต๊ะแซะ) ซึ่งเป็นการกระทำที่อุกอาจและเหิมเกริมมาก ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าต้นน้ำ และมีไม้หวงห้ามอายุกว่า 100 ปี โดยมีการแผ้วถาง ตัดคันทัวร์ เพื่อยึดถือครอบครองผืนป่าเป็นของตนเอง เป็นการกระทำผิด พรบ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 และพรบ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 จากการดูพฤติการณ์การ กระทำการบุกรุกป่าคาดว่าเป็นการกระทำของนายทุน และจากการเดินเท้าขึ้นไปสำรวจด้านบนพบการทำลายป่าไม้ด้วยรถแบคโฮ ซึ่งทำเป็นคันทัวร์ ขณะตรวจยึดรถแบคโฮ คนขับได้ไหวตัวทันจึงได้หลบหนีไปได้ เจ้าหน้าที่จึงได้ตรวจยึดรถแบคโฮ และแจ้งความนำเนิ่นคดี ที่ สภ.หาดสำราญ ซึ่งปฏิบัติการตรวจยึดการ บุกรุกป่าสงวนแห่งชาติในครั้งนี้ เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการ ในการอนุรักษ์ผืนป่าสงวนแห่งชาติซึ่งเป็นป่าต้นน้ำที่จะสงวนและอนุรักษ์ไว้รุ่นลูกรุ่นหลาน และป้องกันมิให้ ผู้หนึ่งผู้ใดครอบครอง

ทางด้านนายสมนึก กุณห์ลัด เจ้าพนักงานป่าไม้ชำนาญงาน ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ตง.3 ย่านตาขาว-ปะเหลียน และหัวหน้าชุดปฏิบัติการพิเศษป่าไม้ตรัง กล่าวว่า ปฏิบัติการตรวจยึดทวงคืนผืนป่า

ในครั้งนี้ ก็ได้รับการแจ้งจากชาวบ้านและนายอำเภอ ซึ่งได้นำกำลังเจ้าหน้าที่ป่าไม้สนธิกำลังกับฝ่ายปกครองในการเข้าตรวจสอบพบการกระทำผิดด้วยการบุกรุกที่ป่าสงวนแห่งชาติ จึงได้เข้าควบคุม และได้ยึดรถแมคโฮที่ผู้กระทำผิดใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำผิด

จากการตรวจยึดรถแมคโฮ ก็พบว่าเป็น รถแมคโฮ ยี่ห้อโคมัตสึ (KOMATSU C-120) สีเหลือง ซึ่งไม่มีกุญแจ และได้มีการถอดหม้อแบตเตอรี่ออก จึงต้องหาผู้รับจ้างมาต่อพ่วงแบตเตอรี่ และขับรถแมคโฮลงมาจากริมเขา เพื่อนำส่งพนักงานสอบสวนและลงบันทึกประจำวันที่ สภ.หาดสำราญเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

“แม่แจ่ม” กับแนวทางแก้ปัญหาไฟ-ฝุ่น ยังยืน ?

ภูมิภาค 25 ธ.ค. 66 18:01 83

อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เป็นอำเภอที่มีจุดความร้อนมากที่สุดในช่วงหลายปี แต่ผลสำเร็จของการจัดการปัญหาไฟป่าและฝุ่นควัน ทำให้เกิดรูปแบบ “แม่แจ่มโมเดล” ต้นแบบการแก้ปัญหา แม้จะประสบความสำเร็จระดับหนึ่งแต่ยังเกิดคำถามความยั่งยืนของโครงการ

ไทยพีบีเอส ศูนย์ข่าวภาคเหนือ ได้พูดคุยกับ นายทศพล เผื่อนอุดม รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ อดีตนายอำเภอแม่แจ่ม ผู้ริเริ่มโครงการแม่แจ่มโมเดล เล่าถึงแนวคิดการแก้ปัญหาไฟป่าและฝุ่นควันจนเป็นโมเดลการแก้ปัญหาฝุ่นของประเทศ ในอดีตไฟป่าและฝุ่นควัน จ.เชียงใหม่เมื่อ ปี 2557 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจหนักจนเครื่องบินลงจอดไม่ได้

เมื่อ 2557-58 นายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทยสมัยนั้นได้มอบหมายให้ลงมาเป็นนายอำเภอเพื่อแก้ปัญหา และให้เร่งทำแผนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหาเพราะอำเภอแม่แจ่มเป็นพื้นที่พบจุดความร้อนมากที่สุดในของเชียงใหม่

ปัญหาที่พบพื้นที่ป่า 1.7 ล้านไร่ ที่เป็นต้นน้ำแจ่ม เป็นป่าแต่ในเอกสาร แต่ความเป็นจริงเป็นไร่ข้าวโพด ต้องการสื่อสารให้สังคมรับรู้ไม่ใช่ป่าที่กำหนดไว้ในกระดาษ มีคนอาศัยอยู่และทำพื้นที่เกษตรกรรม มีชุมชนมาอยู่นับร้อยปี ตั้งแต่ปี 2447 มีนายอำเภอคนแรก มีชุมชนแล้ว แต่กลับพบปัญหาคุณภาพชีวิตแตกต่างจากพื้นที่ราบ

ต.แม่แจ่ม อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดมากที่สุดในเชียงใหม่

แม่แจ่มโมเดล เกิดจากทำอะไรไม่ให้มีไฟ?

อ.แม่แจ่ม เป็นอำเภอที่มีสถิติที่เก็บ 15 ก.พ.-15 พ.ค. ช่วงห้ามเผาและผิดกฎหมาย กลับพบจุดความร้อนมากกว่า 500 จุดทุกปี จึงเร่งหาสาเหตุและป้องกัน ได้พบปัญหา เช่น การเข้าป่าล่าสัตว์ หาของป่า แก้ปัญหาโดยเรียกชาวบ้านมาคุย และเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรใน อ.แม่แจ่ม นำข้อมูลมาศึกษาพบว่า ข้าวโพดมีพื้นที่ปลูก 1 แสนกว่าไร่ มีเศษวัสดุเหลือใช้ราว 9.5 หมื่นตันเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี โดยเฉพาะต้นข้าวโพดมีอยู่ราว 6 หมื่นตัน ซึ่งบริบทของแม่แจ่มร้อยละ 90 เป็นภูเขาถ้าไม่จัดการต้นข้าวโพด เชื้อเพลิง 6 หมื่นตันก็จะเป็นเชื้อเพลิงอย่างดี และเปลือก ซึ่งข้าวโพดที่กองอยู่ 36 จุดใหญ่ในอำเภอ

“ชิงเผา” ไฟจำเป็นทางออกจัดการเชื้อเพลิง

การเกิดไฟคนเป็นผู้จุด มีการเรียกชาวบ้านมาพูดคุย ปัญหาหาไม่เผาจะจัดการอย่างไรในพื้นที่ข้าวโพด 9.5 หมื่นตัน พบข้อมูลว่าพื้นที่ร้อยละ 90 เป็นภูเขาสูงยังมีความจำเป็นต้องเผาจนเป็นที่มา “ชิงเผา” หรือ “ไฟจำเป็น” งานวิจัยของ ม.เชียงใหม่ นำมาปรับใช้ เช่นก่อนเผา ต้องทำแนวกันไฟ ทิศทางลม ไม่ให้ลามเข้าป่าเผาตามห้วงเวลา เป็นวิธีในแผน ขณะเดียวกันเปลือกข้าวโพด 36 จุดก็จัดหาคนรับซื้อไปเป็นพลังงานเชื้อเพลิงและยังนำงานวิจัยการบริหารจัดการเชื้อเพลิงมาปรับใช้

วิกฤตไฟ-ฝุ่น รับสถานการณ์อย่างไร?

การรับมือการเผา ไฟป่า และฝุ่นควันแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ เช่น พื้นที่ป่า ในป่าอนุรักษ์ หัวหน้าอุทยานฯ ป่าสงวน หัวหน้าป่าฯ ที่สำคัญคนที่อยู่และทำการเกษตรในพื้นที่ป่า ถ้าไม่เผาจะอย่างไร ซึ่งประเด็นนี้นำไปสู่เรื่องสิทธิในที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัยที่ชอบด้วยกฎหมาย โดยคุยกับชาวบ้านจะผลักดัน การให้สิทธิในที่ดินจนชาวบ้านมีความหวัง เชื่อและให้ความร่วมมือไม่เผา จึงเขียนแผนร่วมกันเมื่อปลดกระทรวงมหาดไทยเห็นก็ให้ทุกจังหวัดใช้แนวทางของแม่แจ่มเป็นต้นแบบ จึงเกิดแม่แจ่มโมเดลขึ้น

“

ความสำเร็จ 60 วันแรกห้ามเผาไม่มีจุดความร้อน ที่ผ่านมาแม่แจ่มคืออำเภอที่มีจุดความร้อนน้อยสุด ปีนั้นกลับเป็นอำเภอที่มีจุดความร้อนน้อยสุด

”

หลังจบ พ.ค.ช่วงห้ามเผา อ.แม่แจ่มมีจุดความร้อน 31 จุด ลดลงกว่าร้อยละ 94 เมื่อเข้าสู่วันที่ 61 หลังประกาศห้ามเผาพบว่าไหม้กันหมด จึงทำให้ทราบว่าการแก้ปัญหาแนวทางนี้ไม่ยั่งยืน

แก้ปัญหาไฟ กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

เมื่อมองกระบวนการผลิต พฤติกรรมการเกษตรเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบพฤติกรรมการใช้ไฟ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม “รากของปัญหาไม่ถูกปรับ” จะแก้อย่างไรให้ยั่งยืน จึงเกิด “แม่แจ่มโมเดลพลัส” การขับเคลื่อนนโยบาย ปี 2561 มีมติ คณะรัฐมนตรีเรื่องการให้สิทธิในที่ดินในเขตป่า ปี 2562 ผลักดันกฎหมาย 4 ฉบับ คือ

ป่าอนุรักษ์,ป่าสงวน,ป่าชุมชน,คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ เพื่อสอดรับการจัดระเบียบคนกับป่าอย่างชัดเจนมีระบบขึ้น

แม่แจ่มโมเดล+พลัส สู่ “แม่แจ่มแซนด์บ็อกซ์”

แม่แจ่มโมเดล ปัจจุบันการกีดกันกระดุมเม็ดแรก รัฐบาลเห็นแล้วในกระบวนการ และยังมีความล่าช้าหลายขั้นตอน

เรื่องแรก การมอบสิทธิที่ดิน ยังอยู่กระบวนการพิสูจน์ ตรวจสอบ กรอบ 5 แสนไร่เป็นกรอบที่มีรายละเอียดต้องขยับต่อ ยังไม่มีความชัดเจน

เรื่องสอง ความยั่งยืนยังไม่เกิด วัดจากการเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตเกษตรกรบนพื้นที่แม่แจ่ม จากจำนวนแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชเชิงเดี่ยว ไม่ควรอยู่ป่าต้นน้ำ กระทบระบบนิเวศ

เรื่องสาม การให้สิทธิที่ดิน แต่การปรับโครงสร้างการผลิตทางการเกษตร ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรมของมนุษย์เป็นเรื่องที่ต้องใช้กระบวนการกล่อมเกลாதองศาที่ไม่ง่าย ที่จะให้คนกว่า 5 หมื่นคน 3 พันกว่าครอบครัวเปลี่ยน ต้องมีแผนที่เป็นระบบและมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน

ถ้า 5 ปีต่อจากนี้ไปจะเป็นภาพฝัน การจัดระเบียบพื้นที่ชัดเจน เทคโนโลยีวัดได้ทั้งหมด อยู่ที่กระบวนการที่จะวางแผนต่อจากนี้

สิ่งที่อยากเห็นคือ แผนโครงการ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่ รัฐบาลตั้งพื้นที่แม่แจ่มเป็นพื้นที่ทดลอง “แม่แจ่มแซนด์บ็อกซ์” นำร่องการปรับเปลี่ยน สร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน บูรณาการภาควิชาการ หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ เช่น สถาบันวิจัยพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง มีความเชี่ยวชาญปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำเกษตรบนพื้นที่สูง ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสร้างความยั่งยืน

“

ตอบคำถามว่าการกีดกันกระดุมเม็ดแรก ใช้คำตอบที่แท้จริงหรือไม่ ให้จุดความ
ร้อนลดลงอย่างยั่งยืน

”

นายวิรัตน์ ปราบทุกซ์ ผอ.สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (สวพส.) ระบุว่าพื้นที่ลุ่มน้ำแจ่ม อ.แม่แจ่ม เป็นลุ่มน้ำสำคัญแม่น้ำปิง มีปัญหาอย่างยาวนาน คือ สูญเสียพื้นที่ป่า แม่หลายหน่วยงานไปช่วยกันแต่ปัญหาใหญ่ คือ การแก้ปัญหาให้เกิดความยั่งยืน ที่ผ่านมามีข้อจำกัด ปัญหาแม่แจ่ม คือความยากจน ชาวบ้านขาดโอกาส ฟังวิธีที่รบกวนพื้นที่เยอะทางการเกษตร ใช้วิธีการเผาทำให้เกิดฝุ่นควันทุกปี

นายวิรัตน์ ปรามทุกข์ ผอ.สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

แนวทางการแก้ปัญหาให้เกิดความยั่งยืนต้องแก้ ความเป็นอยู่ อาชีพ การแก้ปัญหาที่รากของปัญหาคือ “ความยากจน” ใช้โมเดลของโครงการหลวง ที่พระราชทานมาปรับใช้ เพียงแต่ที่ผ่านมายังขยายไม่ทั่วถึง ให้ชาวบ้านใช้ทรัพยากรน้อย แต่มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยนำความรู้ด้านงานวิจัยเข้ามาพัฒนาอาชีพ แก้การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด

“

หลักเกษตรประณีต 1 ไร่ สามารถแทนการปลูกข้าวโพด 50 ไร่ จะทำให้ลดการใช้ทรัพยากรแก้ปัญหาที่ยั่งยืน ปัญหาที่จะหมดไป

”

การแก้ปัญหาต้องใช้ระยะเวลา ความต่อเนื่อง

นายวิรัตน์ ระบุว่า การแก้ปัญหาเกษตรประณีตต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนที่กำลังทำขณะนี้ต้องช่วยแม่แจ่มต่อเนื่องพอทำ 2 ปี ไม่สำเร็จ หลายครั้งที่ทำงานทำดีมาระดับหนึ่งไม่สำเร็จเพราะโครงการหมด สถาบันมีจุดแข็งเป็นหน่วยงานทำงานพื้นที่มาอย่างยาวนานจะไปเติมเต็มส่วนราชการ หรือโครงการต่างๆที่มีระยะเวลาสั้นไปเสริมพลังจับมือร่วมกันสร้างความยั่งยืนกับท้องถิ่น ด้วยการระดมสรรพกำลังและงานวิจัย เพื่อทำ “พื้นที่ต้นแบบการทำงานแบบใหม่ เพื่อเคลื่อนปัญหาใหญ่ๆ”

ปัจจุบันการทำงาน อ.แม่แจ่ม มีมูลนิธิโครงการหลวง 4 แห่งช่วยเหลือ 56 หมู่บ้าน ช่วงประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา และขยายหน่วยงานโครงการหลวงไปตั้งเรียกว่า “โครงการพัฒนาบนพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง” อีก 2 แห่ง กว่า 50 หมู่บ้าน ที่ บ.ปางหินฝน บ.แม่มะลอ ขณะนี้กำลังขยายการพัฒนาออกไป โดยร่วมกับ อปท.ในพื้นที่ทั้งหมดใน อ.แม่แจ่ม เน้นหมู่บ้านยากจน ปลูกข้าวโพดเยอะ และเกิดไฟป่า เพื่อให้เกิดการรวมพลังทุกภาคส่วน

ชาวบ้านรู้อยู่แล้วการเผาไม่ดี แต่การไกล่เกลี่ยในพื้นที่ลาดชันทำไม่ได้ ต้นทุนสูงใช้เวลานาน การใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม คือเผา ต้นทุนถูกและทำได้เร็ว

“

ชาวบ้านรู้อยู่แล้วการเผา ไม้ดี แต่การโคกกลบในพื้นที่ลาดชันทำไม่ได้ ต้นทุนสูงใช้เวลา
นาน การใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม คือเผา ต้นทุนถูกและทำได้เร็ว

”

ปัญหาการเผา 6 แสนไร่ ในพื้นที่เกษตรกรรมมีเพียง 1.7 หมื่นไร่ ที่เป็นปัญหาคือไฟพื้นที่เกษตรกรรมลามไปพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ต้องแยกการแก้ปัญหาเร่งสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ปัญหาไฟในพื้นที่เกษตรกรรม คาดว่าใช้เวลาอีก 3-4 ปีจะไม่มีปัญหา แต่โจทย์ใหญ่ขณะนี้ จะขยายโครงการไปหมู่บ้านนอกโครงการอย่างไร ภายใต้งบประมาณที่เท่าเดิม ซึ่งจะต้องหารูปแบบใหม่ๆ โดยเฉพาะท้องถิ่นให้มาทำงานร่วมด้วย

นายสุวรรณาติ หนักแน่น นักวิชาการเกษตรชำนาญการ อตต.แม่นาจร อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ระบุถึงการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาในพื้นที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2559 คุยกับชาวบ้านถึงปัญหาความต้องการ ทุกคนสอบถาม “ถ้าไม่ปลูกข้าวโพด แล้วจะเปลี่ยนปลูกอย่างอื่นได้ไหม” ชาวบ้านตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “จะให้ปลูกอะไรในพื้นที่ไม่มีน้ำใช้สำหรับการปลูกพืชชนิดอื่น” จึงจัดทำแผนชุมชนอย่างเข้มข้นกับทุกภาคส่วน “ชาวบ้านอยากทำระบบน้ำ”

บ่อพวงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกว่า 40 บ่อ อตต.แม่นาจร อ.แม่แจ่ม แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
นำทางจากพื้นที่ทำกินราว 8 กิโลเมตร ต้นน้ำอยู่ที่ตออินทนนท์ ใช้เวลา 2 ปีกว่าระบบน้ำจะมาถึง เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด

หน่วยงาน อตต.แม่นาจร นำเครื่องจักรเริ่มแรกการขุดหลุมพวงบนสันเขา ภาคีเครือข่าย สวพส.มีงบประมาณจัดซื้อพลาสติกคลุมบ่อ และขอสนับสนุนช่างเทคนิคงบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลซึ่งมีความรู้มาเป็นพี่เลี้ยงช่วยออกแบบวางระบบนี้ให้กระจายครอบคลุมให้ใช้ประโยชน์มากที่สุด

ก่อนหน้านี้มีหลายหน่วยงานมาสนับสนุนกล้าไม้ ต้นไม้ต่างๆ หวังคืออยากจะมาปรับเปลี่ยน แต่ความต่อเนื่องปัญหาสภาพพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำ ความต่อเนื่องที่เอาใจใส่ก็ขาดเป็นระยะ ทำให้ต้นไม้ตายไปเรื่อยๆ พื้นที่ก็กลับมาปลูกข้าวโพดเหมือนเดิม

ปี 2562 ระบบน้ำมาถึงเริ่มคัดเลือกเกษตรกรที่สนใจ “เป้าหมายไม่ได้ห้ามปลูกข้าวโพด แต่ขอความร่วมมือปลูกต้นไม้ผล วางแผนให้ได้ผลผลิตในระยะ 3-5 ปี”

ในระหว่างที่ไม้ผลรอให้ผลผลิตชาวบ้านต้องมีรายได้ ระยะสั้นเติมด้วยการปลูกพืชในโรงเรือน สามารถสร้างรายได้ระยะสั้นทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการทำอาชีพ และหนุนเสริมระบบน้ำ องค์ความรู้เฉพาะด้าน บูรณาการโครงการพัฒนาเกษตรบนพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงเข้ามาช่วยเป็นพี่เลี้ยง

ก่อนหน้านี้มีงบประมาณไปเยอะพอสมควร แต่ไม่มีความต่อเนื่อง องค์ความรู้ เหมือนชาวบ้านไม่มีที่ปรึกษา ชาวบ้านก็กลับไปปลูกข้าวโพด

การปรับเปลี่ยนการผลิตในช่วง 3-4 ปี ที่ผ่านมาสามารถสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้เห็นตัวอย่าง กระบวนการสร้างรายได้เพิ่ม มีอาชีพทางเลือกที่มากกว่าการปลูกพืชเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะข้าวโพด ที่เป็นจำเลยของสังคม ด้วยความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน เกษตรกรที่อยากเปลี่ยนมีทีมงานไปเป็นที่เลี้ยงให้กำลังใจ นำความรู้และงบประมาณร่วมขับเคลื่อน ปี 2563-ปัจจุบันเห็นความเปลี่ยนแปลงพื้นที่สีเขียวที่เพิ่มขึ้น พื้นที่ที่สามารถสร้างรายได้กับเกษตรกร

ปัจจุบันบ้านแม่วาก ต.แม่ณาจร มีแปลงต้นแบบ 3 รูปแบบหลักๆ ชวนชาวบ้านวิเคราะห์จากตัวเกษตรกรกลุ่มแรก มีพื้นที่หลายแปลง ชวนแยกแต่ละแปลงจากเปลี่ยนข้าวโพด เป็นปลูกผลไม้ชนิดอื่น ต้นไม้ระยะยาว เช่น ไม้สัก ไม้มีค่าต่างๆ

กลุ่มสอง มีพื้นที่ 1-2 แปลง เกษตรกรออกแบบที่ดินของตัวเอง โดยเพิ่มพืชไม้ผล กันพื้นที่ปลูกข้าวโพดได้ กลุ่มที่สาม เปลี่ยนเกษตรกรทำพืชระยะสั้น พืชในโรงเรือน การมีรูปแบบสามแบบเหมือนเป็นทางเลือกให้เกษตรกรเลือกให้เหมาะสมกับตัวเอง ระหว่างรอบไม้ผล 1-2 ปีแรกต้นไม้ยังไม่โต เกษตรกรยังสามารถปลูกข้าวโพดหารายได้ใช้ในครัวเรือน ชำระหนี้ที่ผูกพันมาตลอด ทำให้เกษตรกรรู้สึกเหมือนไม่ได้ถูกบีบบังคับให้ปรับเปลี่ยนทีเดียว

นโยบายภาครัฐจะตัดงบประมาณ การวิจัยต้องให้เห็นระยะสั้น แต่เปลี่ยนแปลงจะสู่ความยั่งยืนต้องใช้เวลา จะเห็นการเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลาอย่างน้อย 5 ปี เริ่มเห็นการปรับเปลี่ยน แต่จะเห็นชัดเจนอาจเป็น 10 ปี จะเห็นพื้นที่สีเขียว รายได้แน่นอน